Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Ympäristöterveydenhuolto

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

MmV@eduskunta.fi

Viite: Lausuntopyyntö 12.10.2022, HE 186/2022 vp

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja siihen liittyviksi laeiksi

Johdanto

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (jäljempänä LSSAVI) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta laiksi eläinten hyvinvoinnista sekä laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. LSSAVI on antanut lausunnon koko lakiesityksestä lausuntokierroksen yhteydessä (LSSAVI/17298/2021, liitteenä).

Tässä lausunnossa LSSAVI esittää näkemyksensä villieläinten hoitoon liittyvistä muutostarpeista ehdotettuun lakiesitykseen.

Lausuntoa ovat valmistelleet lääninеläinlääkärit Anna-Maria Moisander-Jylhä, Anna Jeshoi ja Matti Nyberg.

Ehdotetun lain perustelutekstit koskien luonnonvaraisten eläinten hoitoon ottamista, hoidossa pitämistä ja hoidon päättymistä luontoon palauttamiseen, eläintarhaan sijoittamiseen tai lopetukseen ovat oikeansuuntaiset ja eläinten hyvinvointia tukevat. Ehdotetun lain perusteluissa (2.2.6) selvitetään ansiokkaasti, että luonnonvaraisten eläinten pitkäaikainen hoito on vaikeaa ja vaatii erityisosaamista. Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan mahdollistaminen maallikoille pelkästään aluehallintovirastoon tehtävän

ilmoituksen perusteella sen sijaan ei tue luonnonvaraisten eläinten hyvinvointia, luonnon monimuotoisuuden suojelua tai hallinnollisen työn tehokkuutta.

Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittaminen (61 §)

Hyvinvointilain luonnoksessa esitetään, että luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminta olisi ilmoituksenvaraista. Toiminnan luvanvaraisuus olisi luonnonvaraisten eläinten hyvinvoinnin ja toimijoiden valvonnan kannalta merkittävästi parempi vaihtoehto. Luvan tulisi olla eläinlajikohtainen, ja sen edellytyksenä tulisi olla vähintään tilojen ennakkotarkastus ja riittävän osaamisen osoittaminen luonnonvaraisten eläinten hoitamiseen ennen toiminnan aloittamista. Ennakollisessa lupamenettelyssä olisi mahdollista määritellä toiminnan laatu ja laajuus sekä antaa ohjausta. Tämä pienentäisi hallinnollista taakkaa sekä toimijoiden että viranomaisten osalta.

Hoitoon otettavat eläimet

Erikseen tulisi säätää kielletyksi ottaa hoitoon sellaisia eläimiä, joita ei tosiasiallisesti missään olosuhteissa voida palauttaa luontoon, ellei eläimelle ole hoidon päättyessä paikkaa eläintarhasta. Yksittäisen kesyn nuoren eläimen eloonjääminen ei anna lisäarvoa luonnon monimuotoisuudelle, varsinkaan jos yksilö kuluu muutoinkin metsästettäviin lajeihin. Esimerkiksi suurpedot ja hirvieläimet kesyyntyvät väistämättä hoidon aikana ja käytännössä niiden turvallinen vapauttaminen on mahdotonta. Hakeutuessaan asutuksen lähistölle ihmisiin tottuneet suurpedot ja hirvieläimet aiheuttavat vaaraa.

Suomessa on mahdollista tietää ennen eläinten luonnollista lisääntymiskautta, onko eläimelle paikka eläintarhassa. Jos toiminta olisi hyvin koordinoitua, eläintarha voisi ottaa sinne tarkoitetun yksilön villieläinhoitolasta hoidettavakseen heti kun mahdollista. Näin toimien villieläinhoitoloiden tarve olisi vähäinen. Mahdollinen koordinaattori luonnonvaraisten eläinten hoitoloiden ja eläintarhojen välillä voisi olla Korkeasaaren eläintarha.

Luonnonvaraisten eläinten hyvinvointi on ihmisille tärkeää, mutta asiantuntevaa neuvontaa on vaikeaa saada äkillisessä tilanteessa. Kansalaisten neuvontaan tulisi osoittaa resursseja esimerkiksi neuvontapuhelimen muodossa. Tämä lisäisi oikeaa tietoa ja ohjaisi kansalaisia toimimaan eläimen kannalta oikein.

Avuttomassa tilassa olevan luonnonvaraisen eläimen hoito (29 §)

Valvonnan kannalta olisi oleellista, että luonnonvaraisten eläinten lyhytaikaisen hallussapidon kesto yksityishenkilön toimesta määriteltäisiin riittävän tarkasti. Lakiluonnoksessa ehdotettu kirjaus ”hoidon päätyttyä” avaa oven sille, että eläimen hoito ei koskaan pääty. Kahden tai kolmen päivän tulisi riittää eläimen voinnin tarkkailuun ja eläimen hoitoon järjestämiseen. Esimerkiksi Ruotsissa maallikon on mahdollista pitää luonnonvaraista eläintä hallussaan 48 tuntia ensiapua tai pidempiaikaisen hoidon järjestämistä varten. Myös luonnonvaraisten eläinten hoitoloille tulisi määritellä pisin sallittu eläimen hoitojakso. Suomen ympäristökeskuksen linjaus on, että väliaikaisen hoidon ei tule kestää kuukautta kauempaa. Aluehallintovirasto voisi hakemuksesta pidentää yksittäisen eläimen hoidon kestoa.

Toiminnan tarkastaminen ja valvonta (55 §)

Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan luvanvaraisuus ei tulisi käsityksemme mukaan merkittävästi lisäämään resurssitarvetta lupaviranomaisessa. Toimintaa tulisi joka tapauksessa valvoa vuosittain, koska luonnonvaraisten eläinten hoidossa on ilmennyt vakavia puutteita eläinten hyvinvoinnin suhteen.

Luvanvaraisuus olisi tärkeää, koska ilmoituksenvaraista toimintaa, joka on laissa säädetty kansalaisen velvollisuudeksi, ei voi kieltää. Luonnonvaraista hädässä olevaa eläintä on autettava. Näin ollen eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi tulisi olla mahdollista lopettaa toistuvasti eläinten hyvinvointia vaarantava toiminta peruuttamalla lupa.

Loukkaantuneen luonnonvaraisen eläimen lopettaminen on aina eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi hyvä vaihtoehto, asiantuntemattoman hoidon seurauksena eläin voi joutua kärsimään fyysisesti ja henkisesti tarpeettomasti pitkiä aikoja. Luonnonvaraisten eläinten lopettamiseen on käytettävissä päivystävä kunnaneläinlääkäri ja poliisi sekä suurriistavirka-apu. Näiden tahojen lisäkoulutus loukkaantuneiden luonnonvaraisten eläinten hoitovaihtoehdoista voisi olla tarpeen.

Ympäristöministeriö rahoittaa villieläinhoitoloiden toimintaa rauhoitettujen luonnonvaraisten eläinten hoidon turvaamiseksi. Villieläinhoitoloiden

luvanvaraisuus mahdollistaisi rahoituksen suuntaamisen tosiasiallisesti luonnon monimuotoisuuden kannalta merkitykselliseen toimintaan.

Lopuksi

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto pyytää kohteliaimmin Maa- ja metsätalousvaliokuntaa huomioimaan lausunnossa esiin tuodut seikat ja tekemään tarpeelliset muutokset luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan säätämiseksi luvanvaraiseksi. Muutoksella turvattaisiin luonnonvaraisten eläinten hyvinvointia ja valvonnan vaikuttavuutta.

Lisätiedot

Lisätietoja lausunnosta antavat allekirjoittaneet.

Lääninеläinlääkäri	Matti Nyberg, ratkaisija
Lääninеläinlääkäri	Anna-Maria Moisander-Jylhä, esittelijä

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoitus on viimeisellä sivulla.

Tämä asiakirja LSSAVI/18469/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/18469/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Moisander-Jylhä Anna-Maria 24.10.2022 11:15

Ratkaisija Nyberg Matti 24.10.2022 11:40